

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft — kr.
Félévre 5 — ;
Negyedévre 2 — 50 ;
Egy órára 1 — ;

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseknél alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj ma
den külön beutazásért 30 kr.

A sajtó joga.

Debreczen július 28.

A három nap óta folyó botránynak lapunkat illető személyi részét a belső lapokon találják t. olvasóink; legyen szabad itt azt a részt nyilvánosan tárgyalnunk, mely magát az eljárást támadja meg, melylyel lapunk e botrány tekintetében viselkedett.

Tudjuk nagyon jól hogy nem elfogadhatatlan a mi ítéletünk, akiket a szó szerint veendő igazság nyilvánításáért boykotálni akarnak; de mégis bátorságot veszünk magunknak, hogy e kérdés általánosságban való tárgyalásába belemenyünk, nem beszélve arról, hogy mi volt a botrány tárgya, csak arról, hogy ha volt, ugy van-e jogunk azt nyilatkoztatni kiírni bár — a sajtó szerencsétlenségére — felültett eszközei hirlapirók voltak.

Midőn ismételjük, hogy a mit irtunk, szóról-szóra igaz, mint azt a r. bizottságot kivéve az egész város különösen az ünnepélyen jelenvoltak elismerik, — kérjük, vajjon nincs-e joga a sajtónak arra, hogy ezt kiírja?

Tudjuk nagyon jól, mivel tartozunk a közönségnek, melyet mindennapi munkánkkal szolgálunk, tudjuk azt az első és főparancsot, mely az újságírásnak az, hogy mindent szabad és kötelesség írni, ami **igaz** és semmit sem szabad írni, ami **nem igaz** s ez vezetett bennünket minthig, ez a most folyó botrány ügyében is.

Ha előállanak vala a tényekkel s azt bizonyítják be velük, hogy nem volt igazunk: meghajlunk előttük; de mivel csak személyeskedés és gorombaság volt a felelet a mi tárgyilagossá állásfoglalásunkra, azért kötelességünk helyünkön továbbra is megállani s harcolni tovább az igazságnak egyszerű sohasem durva, de mindig hatalmas fegyvereivel: mindenki, de mindig hatalmas fegyvereivel: mindenki, még azok ellen is, a kik magukat hirlapiróknak nevezve nem átallják rágalmazásnak nevezni azt a mit annyi ember bizonyít valónak: mert a szabad véleménynyilvánítás az igazság és a tisztesség határai között a sajtónak olyan joga, melyet annak egy harcosától sem

vehet el senki, még az sem aki magát jónak látja az efféle merénylet közben hirlapirónak nevezni.

Hogy kik irták alá azt a nyilatkozatot, azzal nem törődünk, mert tudjuk, azt hogy valóban professzionátus hirlapiró sohasem rejtőzik ilyen esetben a névtelenség leple alá, mert a professzionátus hirlapirónak tudnia kell azt, hogy a szabad véleménynyilvánítás olyan joga a sajtónak; amelylyel élnie nemcsak szabad, de egyenesen kötelessége.

Őnök azt nekem megakarják tiltani. Azt hiszik, hogy ezzel elérték céljukat? Az igazságnak meg van az a szerencsés tulajdonsága, hogy nem buktatja el azokat, a kik az ő szolgálatában kénytelenek voltak — ha keztyűs kézzel is — hozzányulni a mocsokhoz is, hogy megmentsék attól a hozzá ért dolgoktól azt, a mi még megmenthető.

Én nem félek az önök ellen való harcban, ezentul az egyéni fensőbbisége is segítségemre lesz, mert tudom, hogy olyan emberekkel állok szemben, a kik lábbal taposták egyetlen létalapjukat: az igazságot!

Kohányi Gyula.

Bizalom Prónai Dezsőnek. Kis-Czellel irják, hogy a kis-somlyói ág. ev. gyülekezet tegnapi közgyűlése Nagy Károly lelkészelnök indítványára egyhangulag és nagy lelkesedéssel, bizalmat szavaztak Prónai Dezső báró egyetemes felügyelőnek. A közgyűlés egyben megbizta Nagy József kis-czelli ügyvédet mint világi elnököt, hogy az augusztus 1-én Nemes-Dömölkön tartandó esperességi gyűlésen ugyanily értelmű indítványt tegyen.

Újabb román memorandum. Királyunk romániai látogatása kapcsán a dákoromán lapok számtalan változatban és látható kedvvel variálják a memorandum átnyújtásáig elcsépelet témáját. Több-kevesebb pozitívítással, de valamennyien fontosszavú nagyképességgel jelentik be ártatlan fenyegetőzéseiket, hogy fajsorsosaik királyunk bukaresti időzése alatt memorandumot nyújtanak majd át. Hivatalosan ezekkel a hírekkel szemben tudni való, hogy a király látogatása alatt való demonstráció tervén nem kapnak a magyarországi »irredentisták« sem, mert semmi kilátás nincs, hogy Románia mai hangulata mellett bárki is csatlakoznék a demonstrációhoz. A monarkiank és Románia között fennálló mostani jó viszony egyenesen kizárja, hogy komoly román politikus az ugynevezett erdélyi kérdéssel foglalkozzék. A memorandum-

tervezet megvalósítására és egyáltalán az említett kérdés vitatására most nincs meg Romániában a következő hangulat.

Népünnepély—közbotrány.

Debreczen, július 29.

A vasárnapi nagyerdei csődület tizenkéttagú rendezőbizottsága jónak látja személyeskedéssel elütni a feleletet, melyet a közvélemény általában, különösen pedig lapunknak az igazság mellett történt állásfoglalása óta vár. Mi konkrét tényeket sorolunk fel, azok ellenében a r. bizottság a közönség elismerésére hivatkozik, melyre nézve azonban semmi bizonyítékot felhozni nem képes. Mi szóbeli nyilatkozatokra csapatostól hivatkozhatnánk, de azt nem tesszük, tudván, hogy az olvasóközönség nem járhat házról-házra megtudni, vajjon helyesen reprodukáltuk-e egyesek nyilatkozatát holott erre a rendezőbizottság válassza után el kellene készülnie lennünk, mert az még a Napot is hajlandó — ugy látszik — letagadni az égről. E helyett kiadjuk az alábbi levelet, melynek írója olyan ember — ha a r. bizottság kívánja, nevével is szolgálunk — aki teljesen illetékes arra, hogy az ilyenféle dolgok felől helyes ítéletet mondjon ugy a közönség várakozásának kielégítése, mint a nyújtott élvezeteknek abszolút értéke tekintetében. Ime a levél:

Debreczen, 1896. jul. 28.

Tekintetes Szerkesztőség!

Bár tudom, hogy semmi jogot sem formálhatok magamnak ahoz, hogy becses lapja ellen felhozott támadásokra védőleg lépjek fel még sem tudom magam annyira visszafartani hogy a »Debreczeni Reggeli Újság« ma regge megjelent számában közölt cikkre, mely 26-án a nagyerdőn megtartott u. n. népünnepélyt van hivatva érdemtelenül magasztalni, egy pár szóval ne reflektáljak.

Mint a cikkből kivettem, a szerkesztőségnek tagjai (vagy legalább is a t. cikkíró ur) mint rendezők, esetleg mint közreműködők szerepeltek a vasárnapi ünnepélyen, mert csakis egy érdekelt fel nyilatkozhatik ilyképpen az ünnepély lefolyásáról. Én nem vagyok újságíró sem rendező, sőt nincs barátom sem az egyik sem a másik szerkesztőség tagjai közt, de igenis van jó ismerősöm a szereplő hölgyek között, így tehát véleményem nem lehet részrehajlónak mondani.

Több budapesti vendégem társaságában elindultunk a nagyerdőre, hogy megtekintsük ama népünnepélyt, melyet Debreczen városában rendeznek. Olyan sok szöpet hallottunk már a debreczeni ünnepélyekről, hogy örültünk eme alkalomnak, hogy mi is átélhetünk egy ily nagyszabású ünnepélyt és még hozzá olcsó pénzen. Mondhatom, hogy reményeinkben így csalódtunk. Resteltem magam azért, mert én dicsertem nekik az ünnepélyt előre. Azután minden csöpp látványért külön kellett fizetni. A versenyekhez 30—50 krt és ezért mit láttunk?

Láttunk gyerekeket szaladni és egy pár biciklistát egymással versengeni, hogy vajon a hokmokban melyikük tud biciklizni?

Ezután láttunk volna 3 czirkusz hölgyet versenyt lovagolni, ha a lovak ki nem törnek és egy pár ember! agyon nem gázolnak. A D. R. U. itt a közönséget magát állítja oda okul, holott itt senki más, mint a rendezőség a hibás. Hogyan lehetett csak gondolni is arra, hogy egy oly szűk pályán és még hozzá élő kordonon belül löversenyt rendezzenek!

Még ezer szerencse, hogy a talyigás versenyt meg nem tartották. Ott lett volna ám csak a cifra dolog, melyekhez a t. rendezőségnek hasonló jókat kívánok!

Nem szólva az ezután tapasztalt élvezetekről, egyenesen áttérek a hangversenyre.

Hát igaz, hogy a hangverseny műsora érdekesnek ígérkezett és érdekes is volt azoknak, kik azt az első sorokból elvezhették. Mi is megváltottuk jegyeinket, minthogy azonban számozott jegyeket nem kaptunk, 60 krért számozatlan jegyeket vettük. És minthogy türelmesek voltunk a bemenettel, (hol is óriási volt a tolongás) az utolsó sorban kaptunk helyet, no de nem haj, ülhattunk.

Most kezdődik a hangverseny. 1. Prolog: A színpad alacsony, és mindenki látni akarja a szereplőket, ha már a darabból nem hall semmit. Mi történik tehát? Azok is, a kik az előpadosorokban ülnek, felállanak helyeikről. »Leülni, leülni« hangzék hátulról. Az ugys halk hangon előadott prologból egy árva szót sem hallotunk nemcsak mi, hanem a jóval előttünk ülők sem. Később azután lett egy általános székre állás.

Kérem szépen a hangverseny kezdődött 9 órakor és tartott 1/2 1 óráig. Ezen idő alatt, folyton állani emberfeletti dolog, mik más délután az ember oly sokat mászkál. Gyönggéb természetű és nagyobb rendhez szokott vendégeim természetesen ott hagyták a hangverseny-termet és künn várták meg annak befejezését.

Ezeknek utána láthatjuk, hogy kár volt oly nagy reklámozást csinálni és igazmondásért a »Debreczen«-t megróni. A »Debreczen«-nek igaza van. Így gondolkodik és ilyen véleményvel tavozott el az ünnepélyről minden vendég, kivéve mondok a t. czikkíró urat és a közreműködőket. Igaz, hogy sikerült az ünnepélyt úgy, ahogy azt a panoráma, circus és a esárdatulajdonosok óhajtották. Igaz, hogy szépen jutott a jótékony célra is, de azon

összegeben kevés olyan 20 kros van, melynek tulajdonosa így nem gondolkodnék, hogy ibzony kár volt azt a 20 krt is kidobni. Mert az ember jótékony célra szívesen áldoz, de sajnálja azt akkor, ha azt bizonyos ígéretekkel veszik el tőle és az ígéretek teljesítése elmárad. Ezek után mondja csak a T. D. Reggeli Ujság, hogy a multság kitűnően sikerült — lehet, a b a n k e t t.

B. A.

A mai délelőtt folyamán még a következő levelet kaptunk:

Tisztelt segédszerkesztő ur!

No tiszteit s. szerkesztő ur fogadja részvétet! Tehát Önt megvetik, nevét kis betűvel írják, s ujság írónak nem tartják.

S mindez miért? Mert kritikát próbált gyakorolni azok felett, kik pedig magok is azt gyakorolják — ez a kenyerek.

Ejnye, ejnye ujságíró urak! Hát önök csalhatatlanok mint a római pápa, önöket kritizálni nem szabad?!

Hisz azt a néppünnepélyt önök rendezték, hát önök mgokat akarják meg bírálni, s sértést látnak abban, hogy ha valaki az önök működésének eredményét meg nem dicséri.

Pedig nem dicsérte meg senki: — Nem hibások Önök ujságíró urak, csak beengedték magukat csapatni.

Mert hogy önöket becsapták a bizonyos. önök például elfeledkeztek arról, hogy a vendéglőssel kikössék, hogy mennyiért szolgálja ki a sört, s a bort, s ennek az lett a következménye, hogy 1/4 L. poharakba mérték a sört felig habbal tizenkét krajczárért. Miért?! Miért?! Kiszámították sokan hogy hatvan, hetven krajczárt árultak ki egy liter sörből, s így egy huszonöt literes hordóról csak csekély tizenhárom forint volt tiszta a nyereség.

Meg aztán mit kapott az a szegény ember az ő keserves husz krajczárjáért. Hogy láthassa a különféle bódékat — kívülről.

Mert a nagyerdőt ingyen is láthatja bár mikor, sok embert pedig láthat a nagy vásárban is — ingyen.

Mert az előadások, azok drága belépő díjjal voltak, — azt csak az intelligencia élvezhette, s élvezte is (?) de a szegény nép, akinek pedig árulták a »nép«-ünnepélyt, az bizony hamar hazá ment, mert nem bírta ki a zsebje, a medere, — nem akarom megmondani mit.

Maga a nép csalódva, zugolódva jött haza arról az ünnepélyről. De hát azért nem kell össze veszni, hisz elismerjük, hogy önöket a legszebb intenczió vezérelte, de hát, nem születhetik mind-nki rendezői tallentummal a világra.

A kritikáért meg az Istenért meg ne haragudjanak, mert ha önök ilyen példát mutatnak akkor majd a jövőben önöket fogják meg vetni, ki golyózni, a megkritizáltak.

A sajtó munkásainak kollegialitása, en azt hiszem nem abból áll, hogy egymást ne kritizáljuk.

Tisztelettel

E. O.

A rendező bizottság válaszára különben a magunk részéről csak annyit jegyzünk meg, hogy nyugodtan várjuk, de el is várjuk az »ünnepély« m i n d e n e g y e s kiadási és bevételi tételéről s a jótékony cél kihirdetése folytán az o k m á n y i l a g i g a z o l t s z á m a d á s o k a t, addig míg azt nem látjuk, lapunkban a vitát felfüggesztjük, bár késése esetén nem fogjuk elmulasztani annak s ü r g e t é s é t s e m.

A viviszekcezió.

Irta: Herman Ottó.

Bindt, 1896. július 24.

Az állatvédők XII-ik kongresszusa tárgyalt szavazott a viviszekcezió ügyében és azt határozta, hogy ez törvényvel tiltandó el. Ha en e határozat e l l e n é b e n, s leghatározottabban állást foglalok, meritem ehhez való jogosultságot hármas alapon.

Először azon az alapon, mert természetvizsgáló vagyok, mint ilyen kutatom az életem, — mint a tudomány legfőbb problémáját.

Másodszor: mert én annak idejében előadást tartottam az országos állatvédő egyesületben erről a kérdésről s az egyesület elfogadta álláspontomat.

Harmadszor: mert dr. V e r é d y Károly kir. tanfelügyelő, kongresszusi elnök nyilvánosan, elnöki megnyitójában elismerte, hogy nekem az állatvédelem eszméinek Magyarországon való meggyökerezésében részem volt; elismerte ennek oly fokát és mértékét, a me-

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

Elméletek a gyakorlatban.

Irta: Vértesy Gyula.

En ugyan nem magamról beszélek, mert én részemről meg sem tudom érteni, hogy egy férjes asszony, hogy szerethet valakit az uran kívül, természetesen olyan asszonyt értek, a kinek van becsületérzése. Arról nem is szölok, hogy a férj minő, miért az mellékes. Legyen vén vagy ostoba; goromba vagy kicsi spongó, nekünk mindegy. Hűséget esküdtünk neki, s míg a nevet viseljük, nem szabad hozzá még gondolatban sem hűtlenségnek lenni.

— Nem értem én sem, hogy micsoda arccsal mer az ura elé kerülni egy-egy ilyen rossz asszony? Különösen az olyan, a kit a férje szeret, a kinek a férje derék, jó, szép, okos ember! Sajátságos különben, hogy az ilyen férjeket csalja meg a legtöbb asszony! S micsod! férfiakkal! Ostoba, csuf fajankókkal, a kiknek nincs egyéb érdemük, minthogy nem ferjek!

— Bizony! A legnagyobb aljasság, a mit csak elképzelhetek! De attól a férfitől is az, a ki arra kényszerít minket, hogy a férjünket csaljuk meg!

— Hát még ha az a férj bizalmas, jó barát, a ki talán holnap a legmelgebb baráti rígaszkodással öleli a keblére azt, a ki tegnap

az ő feleségét ölelte oda! Kezet fogni azzal, a kit megcsaltunk; a karunkat annak a karjába öltetni, a kinek a nevét beszeneztük s nyájasan szólni ahhoz, a kitől elvettük a legdrágább kincsét; a felesége szerelmet! Fúj, ez gyalázat!

— És ha véletlenségből megszeretne egy ilyen asszonyt, a kit nem volna szabad szeretni, tudna magának parancsolni?

— Tudtam — mondja a férfi, egészen belepirulva ebbe a határozott vallomásba.

— De Lénártnéval szemben ugye már nem tud?

— Mondtam, hogy azt szeretem. Hangulat ez az egész szerelem. Csinos, kedves asszony, a kivel el lehet bolondozni.

— S ha ő komolyan venné a dolgot? Ha beleszeretne magába, — ha a maga felesége akarna lenni?

— Nincs joga hozzám semmi!

— Hát akkor csak hazudozta neki, hogy szereti?

— Eh, hagyjuk ezt! Meg azután honnan tudja?

— Ő beszélt. Mi igen jól vagyunk egymással. Giza elmond nekem mindent. Ezt is elmondta, hogy maga miket beszélt neki. Hogy szereti, hogy meg tudna halni érte, hogy egy csókja üdvözitené stb. Hiszen maga jobban tudja, mint én, hogy miket beszélt neki!

— Azokat a sablonos hazugságokat, a miket maguk szoktak nekünk beszélni. Csak azt nem tudom, hogy maga is, a ki becsületesebbnek látszik a többinél, maga is csak úgy hazudo-

zott-e, vagy érezett-e abból valamit, a mit mondott.

— Akkor éreztem! S volt idő, mikor bele akartam magam jutolni ebbe a szerelemben, csak hogy magat elfelejtsem.

— S úgy látszik, sikerült is!

— Ugy látszott!

— Ezt különben okosan cselekedte, hogy engem elfelejtett, de azt már nem, hogy abba az asszonyba szeretett. — Abba a léha, hiu, haszontalan asszonyba, a ki csak ártani tud magának, a ki szerencsétlenné fogja magát tenni!

Az asszonyka kipirult arccsal, szenvedélyes hangon beszélt. És olyan szép volt ebben a sajátosság lázában, melyet talán barát-népiszkolási láznak lehetne nevezni.

— Legközelebb találkat ad már magának! Mondta nekem, hogy nem ereszti ki többé a keze közül. S azután el kell vennie! S boldogtalan lesz egész életére.

— Hát olyan ostobának tart maga engem, hogy egy asszonyt mindjárt elveszek, mihelyt meggyőződom róla, hogy az engem szeret? Ne féltsen maga engem! Tudok én magamra vigyázni! De miért felt maga engem, kedves Mariska? — kérde azután a fiatal ember nekibátorodva s megfogva az asszonyka kezét.

— Miért? A jó barátot félti a jó barát. No ígérje meg, hogy megszakit minde össze-köttetést ezzel az asszonnyal.

— De hiszen én maga elől menekültem hozzá?

lyet én magamnak sohasem követeltem, mert nekem ebben a vállalkozásban oly társaim voltak, a minő — hogy csak egyet említsek — Királyi Pál a mintapolgár volt.

A midőn mi az állatvédő egyesületnek megadtuk szervezetét, kitűztük az irányt is, a melynek találnia kellett a magyar lelkület aranyánál is becsesebb sajátosságával, avval, a melynek neve józan felfogás. Jól tudtuk, hogy e lelkülettel számolnunk kell, mert különben szó sincsen arról, hogy az állatvédelem nemes és — hozzáteszem — hasznos eszméjét meggyökeresztessük.

A főiránynak annak kellett lennie, hogy minden normális lelkületű, humánusan érző ember védje meg az állatot azokkal a durvaságokkal szemben, a melyeket, rossz szokás, babona, tudatlanság vagy gonosz hajlam a nyilvános élet száz és ezer mozzanatában elkövet s hogy mindenki hathasson az ifjú nemzedék lelkületére is, leginkább példaképpé adatais, hogy az helyesen fejlődjék.

Mi nem kétkedtünk abban, hogy ennek az iránynak széles alapon való érvényesítése nagy erkölcsi és gazdasági haszonnal fog járni, s hogy e kettő együttvéve teljesen alkalmas arra, hogy az állatok iránt való jóindulatot idővel a nemzet lelkületének szerves részévé tehessse.

A mitől tudatosan óvakodtunk, az a szentimentalizmus volt, — mely sohasem volt a magyar lelkület sajátossága és óvakodtunk oly kérdések belevonásától, — a melynek helyes megítélése nemcsak a humánus érzéstől, hanem mely szakismerettől is függött, tehát a vivisekció belevonásától is, a melyre nézve néhány külföldieskedő tag bizonyos utánzási hajlamot árult el.

Azért tartottam én annak idejében előadásomat, melylyel bizonyoságot tettem a mellett, hogy a tudományosan művelt, a szükségesség határát megtartó vivisekció nélkül sohasem juthattunk volna el az életnek, saját énünknek ismeretéhez, ezt az ismeretet sohasem fejleszthetnők odáig, a hova azt fejlesztenünk okvetlenül szükséges; sőt a mennyire egyenesen emberi méltóságunk követeli. A mit megróttam, ez az volt, hogy a vivisekciót némely tudományos laboratoriumban a tulságig viszik, sokszor pusztá látványosságot csinálnak belőle, a melynek felvilágosító hatása nincsen s a mely kárral is járhat a szemlélok lelkületére.

De bizonyos az, hogy a szakműveletek terén jelentkező elfajulásoknak korlátozása nem lehet laikus elemek feladata, tehát a legnagyobb részben laikus elemekből álló állatvédő egyesületek sem.

Itt egyelőre csak megjegyzem, hogy a magyar országos állatvédő egyesület vétett az alapirány ellen, a midőn a vivisekciót, tehát oly ügyet vitt a kongresszus elé, a melynek megítélésére hiányzik nála a legfőbb feltétel: a szakismeret.

De lássuk azokat a fegyvereket, a mikkel az antivivisekcionisták hadakoztak.

W a r m u s, linczi delegátus, tiszteltreméltó őszinteséggel azon kezdi, hogy ő csak laikus, sohasem látott s nem is akar látni élve boncolást; de azért mégis eléli! Neki a baczelluskérdés »komédia«; a vivisekcionisták egyszerűen vérszomjas emberek; annak az orvosnak a szíve, a ki az életfolyamatot az élő szervezetben figyeli, hogy segíthessen embertársán, érzékellen husdarab; az előadás egyik jelessége az, hogy Röntgen sugara többet érnek a gyógytudományra nézve, mint a vivisekcionisták minden vívmánya.

Arra már nem emlékezett a szónok, hogy Röntgen fölfedezése szerves kapcsolatban van a vivisekcióval, mert hiszen Galváni egy élve boncolt békacsozomb közvetítésével tette meg korszakot alkotó fölfedezését, a melyből azok a sorozatok folytak, melyek ma Röntgen vívmányában tetőznek. Azt nem is kértem a szónoktól, hogy valamely mérgezés esetében hogyan akarja a Röntgensugarakkal a méreg fáját, a mérgezés fokát s az ellenszert meghatározni, a hatásból pedig a mérget felismerni, ha nem tett állaton kísérletet.

De hallgassuk meg dr. Förster német birodalmi képviselő urat, ki mint előadó szerepelt éppen azért sokkal komolyabb megítélést követel, mint a bevallott laikus, a kit szubjektív érzelme vezett.

Dr. Förster azt mondja, hogy a vivisekció szellemi járvány; az igazi tudománynak semmi szüksége reá; legyen az ember hős, szenvedjen; ne pazarolja életerejét, akkor nem lesz szüksége az állatok életéből merített tanúságokra. Dr. Förster Pál komolyan úgy fogja fel a dolgot, hogy az ember életét csupán saját bünei rövidítik meg, hát ne kövesse el azokat a bünöket s akkor nélkülözheti a vivisekció tanúságait. Nem jut eszébe az a legrendesebb életű ember, a kit önhibáján kívül elgázol a robogó kocsis összezuzza tagjait. Ennek dr. Förster ezt mondja: légy hős, szenvedj és halj meg. De nem úgy az orvos, mert ez a vivisekcióból merített tanúságokat alkalmazva, reszekcióval összetoldja a zuzott csontot s viszszaadja esetleg egy családnak a kenyérekerecsőjét!

Ki a humánusabb? —

És ne volna dr. Försternek tudomása arról, hogy évenként hány száz családanyát ment meg az orvosi tudomány belső daganatok operálásával, a mely operáció csak az életfeltételeknek alapos, az élő szervezetten megállapított ismerete alapján sikerülhet?

Mondja meg dr. Förster: mivel helyettesíthető a vivisekció, hogy azokhoz a tanúságokhoz jussunk, a melyeket a szenvedő emberiség és — a szenvedő állatok érdekében ismerünk kell?

Vajjon merné-e az a kongresszusi többség azoknak a szenvedő anyáknak odakiáltani: szenvedjetek hősileg és vesszetekelet?

Nem jutott az előadónak eszébe, hogy a midőn H a r v e y a béka kifeszített uszóhártyáján észrevette és megfigyelte a vérkeringés csodás folyamatát, ez az észlelet egyetlen rangú volt Galilei tételével, Newton törvényével, mert fényt vetett a homályba s az igazság alapján közelebb hozta az embert önmagához, létének alapföltételeihez!

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, július 29.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága nagy érdeklődés mellett ma tartotta meg rendes bizottsági közgyűlését, melyet Dégenfeld József gr. mint elnök, fél tizkor nyitott meg azon öröm kijelentésével, mely legutóbb József főherczeg családját érte.

Főhívja a közgyűlést, hogy fejezze ki örömét Mária Dorottya kir. herczegnő eljegyzése fölött, mit a közgyűlés viharos éljenzés között azonnal elfogadott. A polgármesteri jelentést május és június hónapokról, a közgyűlés elfogadta.

A második pontban a miniszterelnöki jelentést vette tudomásul a közgyűlés, melyben értesíti a várost, hogy ő felsége Debreczen sz. kir. város közönségének Károly Lajos cs. kir. főherczeg elhunytá alkalmából hozzá intézett részvét táviratát megköszönte.

Harmadszor a belügyminiszteri leiratot olvasták a nyiregyházi anyakönyvi felügyelői kerület székhelyének Nyiregyháza ró. Debreczenbe lett elhelyezése tárgyában, a mely fölött szintén napirendre tért a közgyűlés.

A negyedik pont, hogy a debreczeni bábaképző iskola költsége az 1896 évi állami költségvetésbe felvétel, szintén tudomásul vétetik.

Ötödik pont volt a Dedó utcai volt iskola eladás kérdésének névszerinti szavazás utján való eldöntése, mi megtörténvén, mivel az eladás mellett nem szavaztak annyian, mit a törvény megkíván — a szeptemberi gyűlésre halasztatott, ugyszintén a mestert utcai háznak iskolai célra leendő megvételének kérdése is.

Nyolczadik pont volt a város háza építésének kérdése, melyre árverés volt hirdetve s Blau Gyula miskolci építész nyerte el, ki azt 294,651 frt 34 krért 1897. szeptember 30-ára az előirányzat szerint köteles lesz felépíteni, ez ellen többen

csak odaborult a férfi vállára és úgy sutogta:

— Mi becsületesek maradunk!

És mikor egy édes, hosszú csókban egymásra forrt a két ajak, reszkető, sutogó hangon akkor is azt beszélték egymásnak:

— Ugy-e sohse akar a kedvesem lenni, csak jó barátom.

— Becsületes, jó barátja. Más nem is lehetek.

És azután az asszonyka megint beszélőni kezdte, hogy micsoda lelkellen asszony ez a Lénártné, a ki meg tudná csinálni az urát.

— Én inkább meghalnék!

— Milyen jó, milyen nemes lélek maga.

És mindketten meg voltak róla győződve, hogy ők jó és nemes lelkek, a kiket ideális barátság köt össze.

Dobjon rájuk követ az, a ki maga sohasem érezte magát ártatlannak az első csók után.

Mikor pedig Sándor ur elment, az asszonyka boldogan ült le az író asztalához és folytatta a megkezdett levelet, melyet Lénártnének írt.

— Okvetlenül eljőjj Gizikém!

El kell jönnie. Mert azt nagy élvezet hallgatni, mikor a jó barátné rajongó szerelemmel beszél arról a férfiről, a ki tegnap neki fogadott örök barátságot.

(Vége.)

— Hát meneküljön vissza. Látja, nekünk nincs mit félnünk egymástól. Mind a ketten magasabb erkölcsi nívón állunk, mintsem a bukástól félnünk kellene és a férjemet én nagyon becsülöm s talán maga is. Hogy szeretem-e? Talán nem. Talán még most is magát szeretem! Tudja Isten! De ez a szerelem nem veszedelmes, mert becsületesek vagyunk mind a ketten. Ugy-e azok?

Már akkor mind a két keze a férfi kezében volt és a két kis fehér kéz ugyancsak reszketett, hanem azért csak beszélt tovább:

— Tisztességes, becsületes szerelem marad ez a miénk! Másképp nem is szerethet az a férfi, a ki becsül egy asszonyt.

— Milyen boldoggá tesz édes Mariska! — Esküszöm, hogy gondolatban se akarok vétkezni maga ellen! Ez a szerelem pajzsom lesz nekem, mely visszatart mindentől, a mi nemtelen, a mi becsutelen. Szerelmi barátság lesz ez közöttünk, semmi egyéb. Mert az hazugság, hogy férfi és nő között ne lehessen tiszta barátság.

— Hazugság! — mondta az asszony. Mi boldogok leszünk, ha így foghatjuk az egymás kezét.

— Ha így az eg, más szemébe nézhetünk! Így, ebbe a maga ragyogó, szép szemébe! Erre az édes ajkára.

S a férfi odahajolt egészen közel ahhoz az édes ajkához, úgy hogy beszívhatta az asszony pihegő, forró lelegzetét, a ki egyszerre

felebbezést adtak be, a miért a városi tanács mellőzte a saját iparosait lényegtelen különbözésekért s kéri a tanácsot, hogy azon határozatot, melyet Blau Gyula építész ügyében hoztak, semmisítse meg és Debreczen sz. kir. város házának fölépítését helybeli iparosoknak és munkásoknak adja. Majd a főbbezők sorra czáfolgatják Blau Gyula ajánlatát s kéri a tanácsot, hogy a várost ne tegye ki a bizonytalanságnak, hanem egy 15 nap mulva megtartandó bizottsági közgyűlés újra határozzon, a város méltóságát minden tekintetben figyelembe véve s ne mellőzze azon iparosait s munkasait, kik drágábbért ugyan, de oly ajánlattal állanak elő, a mely ha megvalósulhatna, minden tekintetben elég lesz téve Debreczen város várakozásának.

A fellebbezések után Szabó József áll fel s ki akarja mondatni a tanácsal, hogy hagyjon föl minden, a városháza építésével rokon dologgal, s beadja lapunkban már közölt indítványát.

Juhász Ignác külön-külön akar tárgyalni minden egyes pontot, hogy már valahára igazoljon a tanács a roppant tömegekből. A két önálló indítvány nem bíraltatik, hanem szó van arról, hogy adassanak vissza az összes ügyiratok, s a tanács szüntesse be a városháza építésének minden kérését, mely indítványát Szabó József lépett föl.

Ezt Dr. Kollai módosítani kívánja annyiban, hogy házilag dolgoztassék ki a városház építési terveze a városi hivatal által oly módon, hogy felrakassa a keleti homlokzatot s a börtön helyiségek hivatalokká alakíttassanak át.

Bakonnyi Samu egy 21 tagu bizottságot kér, mely a hivatalok leendő elhelyezéséről megfelelő nyilatkozatot tegyen.

Jóna Dániel hosszasan beszél s nem helyesli azon már fömerült dolgot, hogy a városháza építésére szánt 230 ezer frt kiadassék kamatra s kéri a polgármestert, mutattassa ki egy bizottsággal, hogy melyik körülmény lesz helyesebb, ha a városháza megjelöltik, vagy pedig a hivatalok a bérház vételik egész azon ideig, míg lesz új városháza, melynek fölépítését 1950-re prófétálja s ugyanakkor szeretné, ha egy új millenniumot rendeznének annak öröme az utódok.

Zádor szép beszédben fejtegeti, — hogy világtér sincs szükség a jelenlegi városháza lebontására, hivatkozik a Burgra s a becsi első takarékpénztárnak épületére, melyekre a régi alap meghagyásával építettek.

Ajánlja, hogy minden ezizomát kerüljön a tanács a leendő városháza fölépítésénél, hanem arra figyeljen, hogy úgy bővíttesse ki, a hogy legcélszerűbb a hivatalok elrendezésére nézve. Kéri, hogy a napirendről vétessék le a városház ügye.

Márk Endre a hosszú fázisokon keresztül ment városháza ügyéről nem beszél, hanem csak megakarja azt változtatni úgy, hogy Debreczen méltósága esorbát ne szenvedjen. Beszél arról is, hogy szakiteletek nem mentek a közgyűlés elé s abban találja a főhibát, hogy Hübele Balázs módjára ment bele mindenki s kijelenti, hogy a 230 ezer frtot ma már meg nem szavazza a városház megfejelesére. Egy 21 tagu bizottság kiküldését kéri, hogy vakon ne vezetessék senki, hanem ennek utbaigazításával mindenki tudja, hogy mire adja szavazatát, mely nagyon bejatszik Debreczen jövőendő életébe.

Degenfeld gróf helyesli a bizottság kiküldését, mely vagy újabb határozatot tesz, vagy egészen elveti a városháza építését.

Fráter Imre támogatja Zádor Lajos indítványát.

Simonyi polgármester pár megjegyzést tesz Juhász Ignác szavaira, ki, mint mondja, elmondhatja magáról: mea culpa. — Azután annak megmondására kéri a gyűlést, hogy 7000 frtba kerül évenként a bérház, hol a mesáni városházába nem fért hivatalok helyeztetek el, tehát siessen a városháza gyorsan leendő felépítésével s fölemlíti, hogy

míg vidékről 45, addig helyből csak 8—10 ajánlat érkezett be s kéri a gyűlést, hogy a megkötött szerződést bontsa föl s szabadon intézkedjék.

Ezután nagyon zajos érdeklődés mellett volt szó Szabó József, és Juhász László indítványáról.

Szabó Kálmán indítványát a gyűlés nem fogadja el.

Szabó József indítványát, mely szerint a városháza építésének ügye halasztassék el s vétessék le a napirendről, nagy többséggel elfogadják.

Juhász László indítványát, mely egy 21 tagu bizottság kinevezését kéri arra a célra, hogy a városházában el nem férő hivataloknak elhelyezéséről gondoskodjék, a gyűlés nem fogadja el, hanem ennek keresztülvitelét a tanácsra ruházza.

A végeredmény tehát semmi más, mint ez: a 21 tagu bizottság mellőzésével megbízzák a városi tanácsot, hogy minden kiváncsolomnak megfelelő, alkalmas helyet nézzen a hivatalok elhelyezésére s arról tegyen sürgős jelentést.

Es így vége van a debreczeni városháza építésének s csak annyiban különbözik a soha föl nem épült Babel tornyától, hogy annak építését legalább megkezdtek s az építés folyama alatt zavarodtak meg építői, a debreczeni városházát pedig még 1950-re sem fogják fölépíteni, s mielőtt megkezdtek volna, nem tudták egymást megérteni a nemes közgyűlés tagjai.

Ezek után a program többi pontját tárgyalta a közgyűlés s tért föltűk napirendre. A közgyűlés felkelőkor véget ért.

Ujdonságok.

* **Lapunk főmunkatársa s jelenleg h. szerkesztője ellen** egy névtelen, durva s a hirlapírói nevet beszennyezni méltó nyilatkozat a t. jelent meg a tegnapi lapokban. Ő a maga és a hirlapírói foglalkozás méltóságán alulnak tartaná a nyilatkozatra hasonló hangon válaszolni annyival inkább, mivel a benne foglalt gyanúsításra a méltó feleletet már tegnap megadta, csak annyit jelent ki, hogy az olyan hangon és modorban beszélő uraktól teljessé szönettel veszi a nyilatkozathoz foglalt azon kijelentést, hogy vele minden összeköttetést megszakítanak.

* **Mile Pál**, a «népünnepély» rendezőbizottságának egyik tagja, ki lapunknak eddig belső dolgozó társa volt, két nap óta szerkesztőségünkben nem jelentkezett, — ennél fogva megszűnt tagja lenni a szerkesztőségnek, mit a közönség tájékozása végett azzal a kijelentéssel közlünk, hogy távozását elbírálás végett a függetlenségi és 48-as párt lapfelügyelő bizottságának hivatalosan bejelentettük.

* **Öngyilkosság.** A debreczen—füzes-Abonyi vonal 8-ik számú órházának az öre, Boronyasi József, tegnapelőtt egy forgópisztolyal mellbe lötte magát és súlyosan megsebesítve hozták be a helybeli közkórházba. Hogy meg ezen szomorú katasztrófa közben se mulassza el kötelességét, kitette a pályára a vészjelzőt és mikor a vonat jött, a mozdonyvezető kénytelen volt megállítani a vonatot; de miután a síneken semmi fele akadályt nem találtak, keresni kezdték okát a vészjelző kiállításának s így találták meg a szegény ört — haldokolva az ör szobában. A mint mondják régebbi idők óta panaszkodott súlyos fejfájásról és valószínűleg az vitte erre a lépésre.

* **Debreczen szégyene.** E czim alatt közölt hírünkre azt mondja tegnap este egy lap, hogy a nagyváradi urak elismerésüket fejezték ki az ő munkájuk iránt. Nos hát van alkalmunk közölni három nagyváradi ur nyilatkozatát, a melynek hitelességéért s zavartosságot vállalunk s a mely így

szól: „Mi atjöttünk Nagyváradról a népünnepélyt megtekinteni, mert 9-en mi is rendezünk ilyet; de ha ilyen program után, mint a debreczeni, ilyen dolgokkal állanánk elő, — minket másnap Nagyváradról kikergetnének! — Erre tessék felelni!

* **Műkedvelő előadás.** Azon intelligens ifjak, kik már az előző evekben igen szép erkölcsi sikert aratott műkedvelő előadásokat rendeztek, az idén ismét megpróbálkoznak vele. — Előadják a »P r ó b a h á z a s s á g« czimű kitűnő fővárosi élet képet. A rendezőség már meg is alakult: Elnök Borusz Béla rendező és titkár: Csokonai Vitéz Mihály pénztárnok Borsy Gyula, ellenőr: Hernády Pál, bizottsági tag: Sinai Gyula, Paál Ferencz és Balog Kálmán urak lettek. — A próbákat már a napokban megkezdik. — Az idén sikerültnek ígérkező mulatságra már eleve fölhívjuk a közönség figyelmét. — Jegyek a jövő 15-től kaphatók lesznek a főtéri nagyobb üzletekben. —

* **A népünnepély rendező bizottságának** egyik tagja tegnap tanuk előtt ki nyilatkozta, hogy 67 üveg pezsgőt ivott meg a t. rendező bizottság. Ehhez nem kell kommentár.

* **Választások H.-Nánáson.** H.-Nánáson tegnap voltak R á z s ó Gyula kir. tan. alispán elnöke alatt a városi tisztviselő-választások. — A z ö s s z e s r é g i t i s z t v i s e l ő k e t u j r a m e g v á l a s z t o t t á k, mindössze a városi állami anyakönyvvezetővé kinevezett Fodor I. alkapitány helyére választották meg S e b e s t y é n Miklós II. alkapitányt s az ő helyére C s o h á n y Miklóst.

* **Nyilatkozat.** A »Debreczeni Reggeli Ujság«-ban ellenem elkövetett sértés megtartására megtettem a szükséges lépéseket. D e b r e c z e n, július 29. K o h á n y i Gyula.

* **A király hajója.** Hőfőher hajuaranycsikkokkal, siklott szombaton fölfelé a Dunán. Árboczruján a királyi ház színeit viselő zászló ölekezett a koronás magyar lobogóval. Ezen a hajón fogja a király szept. hónapban a Vaskapu csatornát megnyitni. A Ferencz József nevet viselő hajó 79 j m. hosszú és 10 m. széles. — Hajtaszerkezete a legújabb triplex-géppel van ellátva, mely 8800 lóerővel óránként 19 kilométert fut be. — Belseje a legnagyobb kényelemmel és eleganciával van berendezve, különösen szép a király hálófülkéjének faburkolata, mely halvány vörös teak-fából készült. Az egész hajót v i l l a m o s dinamógép világítja meg, három iv és 178 gömb-lámpával. A már teljesen kész hajó szombat délután tette meg az első próba útját a m a g y a r f o l y a m é s t e n g e r h a j ó z á s i t á r s a s á g g y á r á t ó i V a c z i g. A p r ó b a s i k e r ü l t. É p o l y j ó l s i k e r ü l t a z a p r ó b a u t i s, m e l y e t a h a j ó t e z n a p d é l e l ő t t t e t t a V a s k a p u c s a t o r n á n, a h o v a v a s a r n a p d é l u t á n i n d u l t. A z ü n n e p s é g e k u t á n m i n t e r t e s t ü l n k, a h a j ó t á d a j k a s z e m é l y f o r g a l o m n a k.

* **A czári pár Bécsben.** Miklós orosz czár és neje, mint most már véglegesen megálapították, augusztus 17-én reggel érkezik külön vonaton Pétervárról Bécsbe. — Fogadásuk előkészítésére királyunk és Erzsébet királyasszony már augusztus 25-én hagyják ott Ischl, hogy Bécsbe utazzanak. Az orosz uralkodó pár üdvözlésére a királyi ház valamennyi Bécsben időző tagja egybegyűl a pályaudvaron. A német császár tavasszal történt bevonulásához képest a czári pár utja igen imponansan fogalakulni. Ferencz József király s egy-egy a la Daumont diszkocsiban teszik meg az északi pályaudvartól a prater-utón, Aspern-utczán és a Ringen át vezető Schöbrunnba, a hol az orosz czári pár látogatása egész tartaman át lakni fog. Másnap, augusztus 28-án délelőtt 9 órakor nagy diszszemle lesz a schmelzi gyaloglótéren. A szemlét Ferencz József király — épp u g y m i n t a V i l m o s n é m e t császár tiszteletére rendezett — személyesen vezényli. A szemlére a bécsi helyőrség összes csapatain kívül még az 5., 6., 11. és tizenöt dragonos ezred is kivonul — a melyeket e

végéből Bécsbe rendelnek. — Ferencz József király a nevét viselő 11. dragonyos ezredet lépteti el a csár előtt, míg az orosz uralkodó a 2 gyalogezredet vezeti el a király előtt.

Táviratok.

Ivanka Imre halála.

Budapest, július 29. (A Debr. ered. táv.)

Ivanka Imrét ma helyezték máriabesnyői villájában ravatalra egyszerű érczkoporsóban. — Ő felsége megbízásából Kőnig Károly udv. tanácsos Bécsből a következő táviratot küldte: »Ő császári és apostoli királyi felsége őszinte részvétellel értesült Ivánka Imre titkos tanácsos és a magyar szent korona örökösége gyűlése érdeműs volt főgondnokának elhunytáról. Tiszta Kálmán ezt táviratozta: Mélyen lesült régi jó barátom hirtelen elhalálása. Így halnak meg a jók, jelesek, nehéz küzdelemben is hű hazafiak!« Zelenka Pál püspök Fronleiten fürdőhelyről táviratozza:

Mélyen megrendülve értesültem a gyász- esetről, fürdő használat folytán csak távolból mondhatok Isten hozzádot a nagy hazafinak, kiváló és hű egyháznak, felejtethetetlen barátoknak; ádva ereszttem utnak. Viszontlátásra, békében az Urban!

Ivanka temetése.

Budapest, jul. 29. (A »Debr.« ered. táv.)

Ma délután ment végbe minden pompa és fény nélkül Ivanka temetése, melyen az igazi részvét annál inkább megnyilatkozott. A temetésen több előkelő barát és ismerős vett részt; a kereskedelmi miniszteriumot Veres államtitkár képviselte.

Levél a szerkesztőhöz.

Mivel a népünnep ügye nemcsak a mienk hanem a közönségé, azért kötelességünknek tartunk minden e tárgyban nyilvánuló véleményt megjegyzés nélkül kiadni s így az alábbi levélnek — melynek íróját ismerjük — szintén helyt adunk.

T. szerkesztőség!

Rendkívül megnyugtatómra s azt hiszem az egész város megnyugtatómra volt b. lapjának hétfői száma, a melyben férfias nyíltsággal bonczkés alá méltóztatott venni a vasárnapi népünnepélyt.

Elvárta azt mindenki a »Debreczen«-től, hogy minden befolyástól menten leleplezte azon botrányt, melynek éppen azok vethettek volna gátat, a kik ma felülkerekedni óhajtanának és gunymoslyt fakasztólag »Nyilatkozna k.«

Gyarló filiszter eszemmel nem tudom semmiféleképpen összeegyeztetni a »Debreczen«-hétfői számában megjelent »Népünnepély-közbotrány« című cikk és a keddi negyed fel és egész kormányparti lapokban megjelent két rendbeli nyilatkozat összefüggését, — azt hiszem úgy a rendezőségben részt vett ugynevezett újságíróknak, valamint a rendezőségnek is más lett volna a kötelessége.

Ugyanis miután a Debreczen hétfői számát behatóan átolvastam, annak teljes szövegét helyeslem, nem találok benne moraliter olyan dolgot, mely egyrészt és különösen az újságírókat sérteni szándékozott, nem pedig olyat sem, melynek főcélzata a rendezőség ellen irányult volna.

Csupán a rendező bizottságnak találtam ama haragot felgerjesztett cikkben egy intést,

hogy miért engedték magokat becsapatni és miért ültek fel egy magánvállalkozásnak.

Most már kérdem hogy történhetik az meg, hogy a debreczeni újságírók és a rendező bizottság ezért aprehendál és plane, hogy nyilatkozik.

Rossz lelkiösmeretük lehet t. újságíró urak és t. rendező bizottság, hogy ama igazságot mondó cikket magokra vonatkoztatták. Önkéntelenül azon gondolatom támad, vajjon nem-e azért nyilatkoznak, mivel talán (a mit nem merek feltételezni) — közelebről is érdekelve vannak

Az 1/4, 1/2 és egész kormányparti lapokból mindent megtudok t. szerkesztőség, csak egyet nem, és ez az, hogy tulajdonképpen igaz-e az, a mit a Debreczen hétfői száma ban ír, vagy nem igaz? Erre elfelejtkeztek kiterjeszkedni úgy a t. újságíró urak, valamint a r. bizottság is. Avatatlan ember vagyok, de több világosságot szeretnék látni ebben az ügyben.

Tisztelettel

H I

A hajtóvadászat.

Mikor aratási szünidő előtt gyalog járogattunk haza mi hegyaljai fiuk Sárospatakról Tállyára, Mádra, Erdőbényére, mindig az erdőkön mentünk keresztül. Fogékony elméjű vidéki diáknak ez a legnagyobb élvezete; elfeledtetni vele a hegymászás, a kövecses meredek utak minden fáradsalmát.

Nem is utazás az, hanem kirándulás huzamos, mérföldekre terjedő séta, meg egy kis hajtóvadászat. A vénebb diákok vezetnek; megmutogatják a kisebbeknek, (a »dardásoknak«) a mogyorópálca fáját virágában. Gyümölcsét már ismerik, részint a kollégium kofája, részint a nevelők révén. Ha valamelyik tölgyfa tetején galambfészket látnak vagy mókust pillantanak meg, komolyan kikerdezik a fiataloságot, mit tanít ezekből a természetrajz?

Mig ezek felelgetnek, valamelyik fűrgébb már meg is mászta a fat fogai közze szorított szalmakalapjában hozza le magával a vadgalamb tojásait.

A szegény galambpár tovaröpköd a kirabolt fészkek körül; ok meg a legközelebbi forrásnál vízbe vetik az egészet. Nem mintha nem akarnák használni venni, hanem azért megakarják tudni, nem záp-e? A friss tojás lemerül a vízbe, a kőtől tojás azonban, mely már erjedésnek indult, fent uszik.

Három-négy fészkekből összevadászak az uzsonnát. Szamócza is kerül már a nyep közti, kenyérrel kiki hoz csomagjában. Leülnek a forrás körül, árnyékkadó tölgyek, reszkető levelű nyárfák alatt. A zöd gyepre játszik a lombok közt beszűrődő napfény, a kütő fehér, mézszínű viét keresztül világítja.

Kis pisztrángok vannak benne. Nosza, új vadászat! Megfogják kézzel a kövek között, tüzet raknak s megsütköztetik nyáron.

A megzavart forrás nehezítelve morog, úgy önti vizét a közeli patakba, mintha sirna halacskaikért. A százlábú bogarak azonban a víz fenekén örülnek, mert megszabadulnak falánk ellenségeitől.

Az még aztán a vadászat, ha a cziherben valahol nyulfészkekre lelnek! Az anyanyul megugrik s úgy elbukfenezik a sűrű bokrok közé, hogy nem öt diák, de száz kopó se találná rá. De nem is az kell nekik. Ott vannak a kicsinyek, csak keressük a haraszt közt. Nem nagyobbak, mint egy felnött béka, éppen úgy is ugrálnak jobbra-balra, de a fülük már anyanyi. Baracknyi nagy a fejük, a fülük meg majdnem hosszabb két hátulsó lábuknál.

Milyeneket estünk, bukunk, mig kalappal le birtunk takarói egyet-kettőt. Minő csivakodás, vásár, cserebere, ígéretes volt közöttünk a kis nyulakért! Mindenik maga szerette

volna hazavinni zsebben az egész nyulcsaládot. Az egyik pecsenyének szánta, a másik a hugára gondolt, a ki majd eljászogat vele az ülőszékben. Végre is az lett az igazság, hogy a vén diákok elvették tőlünk az egész vadászszakmányt: zsebre dugták, mi pedig sirtunk es feleseltünk velők.

Nagy vadat ritkán látni meg oiyankor. A vaddisznó, a farkas úgy eltűnnek szem elől, a járt utak, szőlők környékéről, mintha nem is volnának a világon. Nem is voltunk rájuk nagyon kíváncsiak. Tudtuk a természetrajzból, hogy a farkas megeszi, a vadkan meg kihatítja agyarával az embert.

A mi ideálunk a szelid őzike volt. Az kéken legelészik a vízmosások partján s úgy néz, mint okos szemével. Ilyennek ábrázolja minden természetrajzi fali tábla. Jaj! ha egyszer elevenen is megláthatnók, beh jó lenne.

Gonosz a gyerek, a meddig meleg; rossz-szabha a farkasnál, mert az csak éhségiben vadászik, mi meg romboló ösztönből pusztítottuk a mit elértünk.

Mikor legelőször őzet láttunk, két szép kis gödölyével legelészett az árok tulsó partján, nem mondtuk mi: jaj be szép, be kedves! hanem kőre kaptunk s át nem mehetvén a széles vízmosa szakadékon, onnan dobáltunk át rájuk nagy gömbölyű békasóval. Annnyira voltak, hogy még holmi közönségesebb csőzpuskával se lehetett volna eltalálni, mi mégis azt hittük, leütjük őket kövel. Persze, hogy elszaladtak.

Mi meg, a helyett, hogy szégyeltük volna magunkat, mérgekedtünk, fenyegetőztünk: Megálljatok csak, lesz még ősz, lesz hajtóvadászat. Eszünk mi még őzpecsenyét belőletek.

A vízhang morgott, a kakukok kiabáltak, mi meg tovább mentünk.

Szüret után tartják az első hajtóvadászatot az erdőben. A hegyaljai városok vadászai, erdészei és erdőkerülői összejönnek Tállyán vagy Mádon, gyűlést tartanak a városházán, kidoboltatják a kisbíróval, hogy aki akar, jó napszámert jöhet hajtónak. Férfinak egész, gyermeknek, asszonynak fel napszám jár, Kutyát, puskát, nem szabad hozniok.

Minden községben összeverődik hatvan-nyolcvan hajtó Ezeket felállítják sorban az erdő szélén, úgy, hogy két három város határát bezegik velők.

A vadászok, néha szintén 50-en, 60-an, valamelyik járatanabb völgyek egyik oldalát állják el, tudják már gyakorlatból, hogy a lárma, zaj ordítózás elől menekülő vadak az ilyen csendesebb völgyekbe menekülnek. Kiki egy-egy fa mögé áll, puskát a fa oldalához támasztja és vár szótlanul, mozdulatlanul. Órák hosszúig kell így várakozniok, mert a hajtók hajnalban kezdik ugyan a munkát, de két-három mértföldnyire vannak a vadászoktól és így kilenc-tíz óra előtt nem igen van mit löni.

Soha olyan pokoli macskazenét, mint a milyennel ezek a hajtók verik föl a hervadó erdőt! Valamennyi kondás-kürt van a hegyalján, az mind ott recseg az erdő alatt. Botokkal verik a bokrokat, ordítanak, hujjahoznak, dalolnak, balalíznak; a mogorva hegy vízhang megbolondulva felesel ezzel a feketlen hangzavarral. Futva ordítanak és csak arra ügyelnek, hogy egy bokrot se hagyjanak megkotratlanul és a felkör szét ne szakadozzék. De azt a kört nem is nehéz összetartani, hiszen mindenki hallja a huszadik szomszédjának ordítását is.

Az indiánok hadi lármaja az őserdőkben nem vadabb, nem rémesebb, mint e hajtók zsvajgása. Nincs az a fül, mely kiállja közelről, nincs az a vad, mely esze nélkül, hanyathomlok ne rohanjon el előre, csak előre, vesztébe.

Es nincs pihenés. A kialtozás egyre hallik, az ágak, bokrok recsegnek, a sivalkodás egyre tart s a vadaknak egyre futniok kell, előre, csak arra, a merről ilyen förtelmes hangzavart nem hallanak.

Es ott az ő veszedelmök, ahol az a csend van. Ott állnak a vadászok a fák mögött, né-

mán a völgy ölébe. A mi abba a völgybe befut, azt eléri a puszkagolyó, leteríti a söret, ha nyul, haróka, ha vadkan, óz vagy szarvas is az.

Előbb csak egyes lövések történnek, aztán sűrű puskaropogás hallatszik. Sebesült állatok bőgve bugdácsoznak a leveletlen bokrok között, mások némán rognak össze. Százával hever néha a leterített vad.

Egyszerre fölhangzik a vadászok éles kúrtszava, figyelmeztetésül, hogy a lövöldözést hagyják abba és a hajtók álljanak meg.

Vége a vadászatnak. A kutyákat eleresztik, keressék össze az elejtett vadakat. Szekerekre rakják a zsákmányt, behajtanak vele a legközelebbi városba, ahol lakoma és vig poharozás mellett osztják el vagy a vadat vagy az árát pénzüll.

Következik magnum aldomás egy hétig.

Zempléni Árpád.

A nyiltszívűek.

Irtá Catinle Mendés.

Grófnő: Ah! Ön az? Annál jobb. Jöjjön s üljön ide! Ugy vágyódom ön után egyetlen, igaz barátom. Látni szerettem volna, hogy minden bajomat elpanaszolhassam Barátom, sokat, nagyon sokat szenvedek. Nézzen csak reám, ugy-e vörösek a szemeim. Éjjel-nappal sírok. Szörnyű dolog történt velem, olyan, minőt sohasem tartottam lehetségesnek. Ön tudja, mennyire szeretem a grófot. Szívem, gondolatom, életem, mindenem az övé volt; neki adtam magamat, mint a hogy a virágot dobják áldozatul a bálványoknak. Istenem! Ez a rut bálvány reátiport a virágokra és mind széttaosta. Férfjem megcsalt! — Rettenetes ugy-e?

Baró: Bizonyos ön felőle?

Grófnő: Ha épen akarja, olvashatja ön s Chapult Constance kisasszony leveleit.

Baró: Hogyan, a kövér Constance?

Grófnő: A Bouffes-ból! Leány az igaz de nem szép, ugy-e nem? És ostoba! Ha olvasná a leveleit! Macskakaparás, szakácsnéhelyesírás! Mondja meg igazán, csunya vagyok én, buta vagyok én? Nem? Jól van! S ő többre becsüli ezt a teremést. Ah! Iszonyu!

Baró: Csakugyan iszonyu! De könyörgöm, csillapodjak, ne legyen oly ideges.

Grófnő: Eh! Könnyű azt mondani!

Baró: Felkeresem a férjét, s megértetem vele, mily szörnyű és képtelen a viselkedése.

Grófnő: Nem engedem, megtiltom. Késő a megbánás. Már határozottam.

Baró: Már határozott? Ugyan mit akar kezdeni? Elhagyni őt? Ez lehetetlen. Olyan állásu es rangu hölgynek, mint ön tekintetbe kell vennie a válással járó botrányt.

Grófnő: Nem fogom elhagyni.

Baró: Tehát?

Grófnő: Boszut állok.

Baró: Szeretöt fog tartani.

Grófnő: Azt.

Baró: Nem ajánlom. Hagyja ezeket a bolond terveket. Vagy képes volna ön, a hüség, a tiszta lelkű nő házasságtörésre adni a fejét! Velem ugyan nem hiteti el.

Grófnő: Hígyjen a mit akar. Lesz szeretöm, mert a grófnak is van.

Baró: Soha!

Grófnő: Ah! Valóban, itthon maradok majd, egyedül, megvetve, elhagyatva, míg ő tőlem távol mulatozik. Ne is képzelje. Nem vagyok olyan érényes, olyan lemondó. Ne tűntessen fel jobbnak, mint a milyen vagyok. Hüség? Bizonyára eddig az voltam. És tiszta — legyen — mostanig. De a tegnap nem holnap s a mi ma nincs, megeshet holnap. Aztán barátom oly időket élünk, mikor az őszinteség és becsületesség a kora ifjuságtól kezdve folyton tűnedezik. Mindez csak olyan májusi hó, mely hamar elolvad. S én is csak olyan vagyok, mint a többi asszony. Mért ne tenném azt, a mit ők cselekszenek? Minek sirjak mikor ők nevetnek?

Baró: Ez a nevetés megbélyegzi őket.

Grófnő: Nagyképü mondás! Ki beszél itt megbélyegzésről, becstelenségről? Bolondságot is lehet okosan végezni. Az ember nem kürtöli világá. És mindent el lehet rejteni. Aztán mostanában a botrány nem mindig szégyen: A modern társadalom nagyon könyörületes. Ki taszítja el magától akár a leghihedtebb embert is, ha neve és vagyona van? Hirnevem érintetlen, nemde? Nos, tegnapelőtt künn voltam a Boisban, de Ruremond asszonygyal és holnap de Lurey asszonyal ebédelek. Ha másokkal szemben elnéző a világ, velem is az lesz.

Baró: Léved, mert idegesen gondolkodik. Nem kívánna azt az elnézést, ha tudna, menyi megvetés rejlik benne. Az emberek csak látszólag hallgatnak, mert süttogva, halkán nagyon sokat beszélnek. Oh, azok kegyetlen beszédek. A bünös nők kitalálják, ha nem is hallják. Egy hirtelen mozdulat, bántó ajkbigyesztes, jelentős szemvillantás minden értésükre ad, — A vér arcukba szökik s szívük összeszorul. A világ általában nem fogadja őket. — S ha elnézé-ével látszólag nem is fukarkodik, egyet sohasem ad meg a becsületét.

Grófnő: Sebaj! Az ilyen nők boldogok?

Baró: Boldogok?

Grófnő: Azok.

Baró: Mert szeretőik vannak?

Grófnő: Azért.

Baró: Asszonyom olvasta ön a „Tűzhely veszedelmét“?

Grófnő: Lehet, nem tudom.

Baró: Ebben a könyvben azt mondja a marquisné Calinek: A szerelem több boldogságot ígér, mint a menyit adhat, s az erény mindig sokkal többet ad, mint a menyit ígért.

Grófnő: Nem is tudtam, hogy Grébillon és ön olyan szigorú moralisták.

Baró: Itt nemcsak az erkölcsről van szó; itt az ön boldogsága, az ön jól felfogott érdekei forognak kockán. Minden férjes nő, a ki eldobja becsületét, mert szerelmes vagy annak hiszi magát, a legborzasztóbb gyötrelmeknek veti magát áldozatul. Mert a bünös szerelem tényleg egyike a földi pokol kapuinak. Vagy azt hi-zí, hogy a férfi megváltozik, mihelyt szerető s nem férj? Azt reméli, hogy a mit megvet ebben, nem találja meg abban is? Önámítás asszonyom! Egyikben ugy, mint a másikban (a szeretőben még inkább mint a férjben, mert a házasságtörés mézes hetei még a házasságánál is rövidebbek) meg van az a közöny, az a kedvetlenség, sőt az a durvaság és hanyagság is, mely lesújtja az érzékeny női szívet. Ha férje megcsalta önt Chaput Constance-ért a Bouffesból, szeretője meg fogja önt csálni Mousson Rosaért a Nouveautés-tól. S a megcsalás keserűségén felül ott rágódik lelkén saját csalásának szörnyű gondolata is.

Grófnő: És mégis elégedetteknek látszanak, nevetnek, kacagnak ezek a nők, a kiket ön oly szánalomraméltóknak talál.

Baró: Kényszerűségből színelnek szegények. Megpróbálják hazudni önmaguknak ugy, a mint másoknak hazudnak. S miért? Mert botlásukal egyedül a boldogság mentheti. Ismerek egy nőt, a kinek néhányhete fiatalember kedvese van; fiatal is, gazdag is, művelt szép ember. Egy alkalommal azt kérdem tőle: Boldog-e legalább? „Annak kell lennem“ felelte ő és sirva fakadt.

Grófnő: Ön rágalmazza a szerelmet. Elismerem, hogy a szeretők legtöbbje szintén csak annyit ér, mint sok férj. De vannak kivételek, abban bizonyos vagyok. Igen, vannak jó és gyengéd férfiak, tisztességjudók és rajongók, a kik még tudnak hüségesen, odaadón, örülten, örökké szeretni, a kik el tudják feledtetni a nővel, hogy bünbe esett, s hó imádatukkal, szerelmük szavával elnyomják a lelkiismeret intő szözatát.

Baró: Azt hiszi, sok ilyen regényhős él a földön?

Grófnő: Hiszem, hogy él legalább is . . . egy.

Baró: Ejnye! Ugyan ki lehet az?

Grófnő: Barátom, edes barátom,

hát okvetlenül én mondjam ki az első szót?

Baró: Grófnő! Grófnő! Ah, Félicienne! Negörülök a boldogságtól. Térdeimen esdeklek bocsánatért. Igen, igen, igazad volt; rágalmaztam a szerelmet, megérdemelnek minden hüntetést, hogy tagadni merem e földi létnek egyetlen üdvöségét. De hogy is remélhettem, hogy imádatod könyörületes sziveddel leszálasz ide hozzám . . .

Grófnő: (félre): Legalább nem képzelem, hogy bolondja voltam s hogy nem láttam már egy órával ezelőtt, mire akart vezetni szemlelen erkölcsi tanításait!

Baró (félre): Azt hiszi, egyetlen percig is hittem a gróf hütlenségében s nem láttam, már egy órával ezelőtt, mire törekedett.

Fordította: L. T.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva nétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órakor ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A debreczeni kir. járásbírság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig.

Muzem, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.

A Gönczy-egyesület „Othoua“ a keresk akad. palotájában.

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:
Hétfőn) 11—12 óráig.
Csütörtökön)
Kedden)
Szerdán) 9—11 óráig.
Pénteken)
Szombaton)

Délután:
Minden hétköznap 2—5 óráig.
Vasárnap délelőtt 9—12 óráig.

Közgazdaság

A »thanaton« és a »firkáló« féreg.

Egy kecskeméti szőlőtulajdonos levelet irt J ó k a i Mórhoz, elpanaszolván neki szőlője pusztulását. Erre a levélre válaszképp a »P e s t i H í r l a p«-ban a következőket írja J ó k a i:

A thanaton görög szó magyarul azt teszi, hogy haláladó. Valóságos értelme pedig: »dohánylug.«

Ez az a csallhatatlan szer a mivel minden föld felett élő kártékony férget egy pillanat alatt meg lehet ölni.

Több év óta próbálom a thanatonnal védekezést a baraczkok, szilvafélék és rózsák milliónyi levételét ellen, reggel még grünpárzöld az egész fa a százezernyi bogártól, a thanaton-permetezés után este terítve van a föld a fehér bőrűktől.

Az idén megpróbáltam a kvassziafor-gacs és a szappan-oldattal való permetezést; nem igen akartak tőle elpusztulni az aphidok. Két-három nap mulva megnt tele volt velük minden fa.

Azután megpróbáltam a naftalin fujtatóval a befűstölést. En ugyan rosszul lettem a naftalin portól, mert faz veszekedett egy illat; de a bogaraim tovább éltek tőle.

Akkor azután visszatértem a thanatonhoz. Egy doboz thanaton egy hektó vízben melegen fölbitgiva egy hold szőlőre, száz gyümölcsfára elég.

Elmondom, hogy miképen készül a thanaton. Érdekelni fogja ez nem csupán a kertész-gazdákat.

A thanatont a magyar kormány készíteti olyanformán, hogy az erős amerikai dohányleveleket, a miket Virginiából, Kentucky-

ből behozat, szivarrá alakítás előtt kilugoztatja. Ennek az oka az, hogy a míg a magyar dohányban a nikotintartalom csak egy perzent, legfőlebb másfél, addig az amerikai dohánylevélben hat százalék a nikotin. Ezt ilyen szűz mivoltában magyar ember el nem szija. Öt százalék nikotint tehát ki kell belőle lugozni. Ezt a dohánylugot jól elzárt bádogokba leszűrve lehet kapni a királyi dohánykereskedelmi részvénytársulatnál (Budapest, Nagykörönd-utca 25.) Egy kiló ára 1 forint; ötkilós dobozokban 3 forint.

Legközelebb a társulat ügyvezetésénél kérdezősködtem, hogy vajon használják-e a magyar gazdák ezt a derék óvoszert? Válaszul kaptam, hogy tavaly elkelt belőle kétezer dobozzal, az idén is ezren felül.

Hát az édes kevés! azaz hogy keserű kevés! Ellenben aztán külföldre százezrével viszik ki a magyarországi thanatont Németországba, de különösen Kentuckyba.

Az utóbbi államban különösen arra használják, hogy a juhokat védik meg vele a szőrfelegtől.

Tehát mi magyarok a Kentuckyból behozott dohányok a lugját visszaküldjük a kentuckyaknak pengő dollárokért.

De hát miért nem főznek az amerikaiak maguk thanatont a saját dohányjukból?

Azért, mert ott nincs állami dohány monopólium, a mely nekik azt a szolgálatot megtegye, aztán meg nekik tetszik az a szűz dohány, melyet a föld hat perzentos nikotinnal áldott meg.

A németek pedig használják a thanatont a hesszeni légynek az irtására.

(Hát nekünk nincs hesszeni legyünk?) Egy hold buzaföldnek a hesszeni légytől megszabadítására kell tíz kiló thanaton, tíz hektó vízben felolvasztva.

Ez kerül holdankint hat forintba. A fecskendezéshez kell egy kereken járó fecskendőgép, hosszú kaucsukömlővel, a mivel egy ember megöntözheti a vetés-táblát, a hogy szoktuk megöntözni a keret.

Nem lenne jó próbát tenni vele Magyarországon is? Ez kiirtja a szipolyt is, úgy, mint a cecidoniát.

Jókai azután közli a kecskeméti levelet és így folytatja érdekes közléseit:

Nyilvános uton csak arra adok utasítást, hogy mit kell tenni a firkáló féreg (átkozott titulus) elpusztítására?

Minthogy e rovar olyan elővigyázó, a meglamadott szőlőtöskéket olyan távolból, — amennyire a premetező gép sugara elhat (1—1 és fél ölnyíről) permetezzük be jól, (de jól) a főt leirt thanatonnal, ez biztos megöli a férget s ha az a földre veti magát, oda is utána megy, ott is megöli.

A Szőlőszeti és Borászati Lapokban ugyan e célra a valódi persapor (pyrethrum) főzet ajánlatik. Mint irtószer, ez is csálhatatlan, csak az a baj, hogy nem hamisíthatlan. Valódi pyrethrumporhoz bajos jutni. Ellenben thanathont annyit szolgált a magyar kormány, a magyar gazdáknak, amennyi csak kell mégis olcsó áron.

Sajnálom, hogy most ágyban kell feküdnöm, nem mehetek ki széttekinteni, hogy a saját szőlőmben nem grasszál-e ez a plága s rajtam kívül nincs-e még több firkáló féreg a tanyámon?

Az igazi diák neve pedig ennek a bogárnak »eumolpus vitis«, s minthogy ennek a földben élő pajorja még nagyobb károkat tesz a szőlőtő gyökerein s firkálásával, mint a rovarja a leveleken és főtökön, ellene alaposan csak a szénkénegezéssel lehet segíteni csak az a jó, hogy nem kell minden évben ismételni, mint a filloxeránál.

Kőbányai sertés-piac.

július 28.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 klgon felüli sulyban —44 krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 klgm sulyban) — krig. 3. Fialtal nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) 46-47 krig. 4. Fialtal közép páronként 251—320 klg.— sulyban 48—49 krig. 5. Fialtal könnyű (páronként 250 klgm-ig terjedő sulyban) —

46—47 krig. 6. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 45 krtól 46 krig. Közép páronként 220 — 280 klg-ig terjedő sulyban) 44 45 krig. Könnyű (páronként 220 klg-ig terjedő sulyban 43—44 krig Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgon felüli sulyban) 48—49 krig. 10. Közép (páronként 200—260 kgr. sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (páronként. 220 klg-ig. terjedő sulyban 44—45 krig. Serlés létszám 1896 évi júliu hó 24-ik napján volt készletben 7665 drb. 1896. július hó 27. napján felhajtott — drb. 1896 július 24. napján elszállított 30 drb. 1896. évi július hó 2-ik napjára maradt 7665 Sertésforgalom üzletirányzata kissé kellemesebb

Budapesti gabonatözsde

július 28.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búza	kilós	Ar 10 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	75	6.50	6.60	76
»	77	6.50	6.60	78
»	79	6.65	6.75	80
Tiszavidéki ó	75	6.55	6.65	76
»	77	6.55	6.65	78
»	79	6.70	6.80	80
Pestvidéki ó	75	6.50	6.60	76
»	77	6.50	6.60	78
»	79	6.65	6.75	80
Fehérmegyei ó	75	6.5	6.60	76
»	77	6.5	6.60	78
»	79	6.65	6.75	80
Bácskai ó	75	6.65	6.70	76
»	77	6.65	6.70	78
»	79	6.85	6.85	80
Észak magy	75	6.65	6.70	76
»	77	6.65	6.70	78
»	79	6.85	6.85	80

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram.
Rozs elsőrendű uj	70—72	5.50 5.55
» másodrendű »	—	5.45 5.50
Árpa takarmánynak »	60—62	4.45 4.70
» égetni való »	62—64	0.00 0.00
» serfőzdei —	64—66	6.20 6.50
Zab — — — uj	39—41	6.20 6.50
Tengeri bánsági — uj	—	3.85 3.90
» más nemű —	—	3.80 3.85
Repce bánsági	—	9.50 10.10

CSARNOK

Mullámok közt.

Regény két kötetben.

Írta: CSENGEY GUSZTÁV.

Második kötet. 125

A bujdosók.

(Folytatás.)

Malvine szánó sóhajjal nézett a szegény fiura.

— Nos, mit kérnek?
— Kérje meg kisasszony az őrnagy urat, hogy vezessen ahoz a toronyhoz minket. Hűséget, engedelmességet esküdtünk neki, s megeshetnék, ha valaki közülünk szólna, hogy rögtön föbe löné. Ismerjük őt. Szigorú ember. De látssa kisasszony, annyira el vagyunk esigázva, hogy már nem bujdoshatunk tovább; az éhség tönkre tett mindnyájunkat. Könyörgünk, kisasszony! Ön mindig oly jó volt hozzánk.

Malvine fejével intett, aztán oda esuzott Kálmánhoz.

— Testvér! nagyon elmerültél.
— Ah Malvine! mi az élet? szappanbuborék.

— Hagyd e sötét eszméket. Nézd az a torony a derű egy csillama. Katonáid ki vannak merülve, ennük kell. Légy irgalmas.

— Malvine, ott ellenség lehet.
— Legnagyobb ellenség az éhség.
— Közösen viseljük.
— De nem bírjuk tovább.
— Veszélyeztetem életünket.

A katonák e közben lassanként fölálltak s hallván a beszédet, önkénytelenül mormogák:

— Inkább fegyverhalál, mint éhhalál.
Kálmán egy percig gondolkozva csüggeszté le fejét, aztán Malvinehoz fordult.

— Te is szenvedsz?
— Jobban, mint katonáid.

— Jól van. Ti akartátok. A toronyhoz megyünk.

A katonák örömrivalgásban törtek ki. Már most a reménység felfrissíté őket. Tehát lesz étel és pihenés.

— Indulj — előre! vezényelt az őrnagy s néhány perc múlva az egész csapat a torony felé haladt.

Az utolsó harc.

Már közel jutottak a helységhez. Két domb választotta el őket attól, egyik az volt, a melynek tetejére épen most értek fel, a másik, mely még elfőtte a falut szemek elől. Ekkor a szemközti domb mögöl egyszerre száz meg száz fényes hegyes vas csillogott elő.

Mi lehet az?
A bujdosók csapatja megállt. Kálmán fűrészelve nézte a türeményt.

— Ezek szuronyok, szólt Malvine közelebb vonulva Kálmánhoz, de hátha a mieink?

— Nem Malvine, felelt ez — a szurony nem hajlong így; ezek dzsidák; jól ismerem... a kozákok torkába jutottunk. No fiuk! ti akartátok... itt a fegyverhalál!

— Állunk elébe! mormogák a katonák.

Kálmán ügyesen rendezé el csapatát. A domb, melyen állottak, el volt lepve cserjékkel és bokrokkal, Kálmán tehát vadászokat rögtönzött honvédeiből, elbujtató őket csatárláncban a bokrok mögé, hogy az ellenséget meglephessék, a lovasokat pedig hátul lejjebb a szárnyakra rendelte, hogy ne legyenek láthatók s kétoldalt támadhassanak. Maga Malvinnal közepén maradt, de mint a huszárok, szintén a domb hátulsó lejtőjén, hogy észre ne vegyék őket.

A kozákok fölértek az első dombra és sebes ügetve jöttek lefelé a lejtőn. Midőn a völgy szorulatlan áthaladván, a második domb feléig jutottak fölfelé, melyen a honvédek voltak, egyszerre ádáz puskatüz zavarta meg sorraikat. A honvédek jól lőttek, a kozákok közül számosan buktak le lovaikról, többen lovastul rogytak össze.

— Előre! kiáltá Kálmán, a dombtetőre ugratva Malvinnal.

A honvédek talpra ugráltak s két szárnyukon a huszárokkal felkőr alakban rohanták meg a meglepett ellenséget.

Most egyike fejtett ki azon érdekes csapat-harcezőknak, miyeneket leginkább csak forradalmak mutathatnak föl.

Ember ember ellen harczolt, a golyó nem használt itt semmit, csak a kardok és szuronyok pengtek, a dzsidák recsegték és a harczosok ordítása reszketteté meg a levegőt.

Malvine mindenütt Kálmán oldalánál volt s föl-fölfogta a kedvesére mért csapásokat.

A honvédek emberfölötti erővel s vitézséggel harczoltak... Hasztalan! a tulnyomó erő mindig szűkebb körbe szorította őket, rövid kétségbeesett harc után be voltak kerítve.

— Őrnagy ur, mentse meg testvérét! kiáltott végerőlködéssel egy földön heverő honvéd, aztán nagyot sohajtott s megszűnt élni. Az a sápadt arcú fia volt ez, ki Malvint az erdő szélén erre a végzetes utra fölkérte. Ez sem éhezik többé.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

X. Y. Helyben. Hogy a tegnapi nyila tkozatokat kik adták ki, nem tudjuk, csak sejtjük de nem is törődünk vele. Másik kérdés ére épen ezért csak negatív feleletet adhatunk a következőkben: A »rendező bizottság«-nak nem voltak tagjai a hírlapírók közül: K o n c z Akos, a D. E. f szerkesztője, ki pár nappal az ünnepély előtt, dr. N a g y Zsigmond, a »Debreczen« f. szerkesztője, ki már egy hónappal ezelőtt elutazott a városból továbbá S z a t h m á r y Zoltán, Z o l t a i Lajo, L i n d e n f e l d Ede és K o h á n y i Gyula.

Nyilttér.

A karlsbadi vízzel végzett kurák alatt, valamint utókura gyanánt, úgy ezen viz, valamint egyéb savany vizek használata után: a

MATTONI-FELE GIESSHÜBLER

Legtöbb részben már általánosan van alkalmazásban. Reudeni (de Thermis, Carlsbadensis tractatus) úgy nyilatkozik, hogy a Giesshübler savanyukut Karlsbad dicsőségére szolgát, s hogy e hely forrásainak gyógyhatását fokozza. (Losehner udvari tanácsos monográfiája Giesshübler (Muschelstein-ól).)

Eladó debreczeni ház.

A kis mester-utca 1172 sz. ház 8250 ööl öndódi földjével együtt

eladó.

Lévéileg értekezhetni Galgóczy János gazdatiszttal (Szabolcs megye.) Kiszárdán, Rabóczky tanyán.

ELSŐ DEBRECZENI

paplan-gyár

Debreczen, Széchényi-utca.

Paplanok, madráczok

mérték szerint

gyorsan és pontosan elkészítetnek.

HOFFMANN és TÁRSA

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben.

mindenfőle

ügyvédi, bírósági és végrehajtói

nyomtatványok

a következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100 ív Árverési jegyzőkönyv	70 kr.
100 „ 200 pld Árverési hirdetmény	70 „
100 „ 200 „ Rendelvény	70 „
100 „ Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	70 „
100 „ Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	70 „
100 „ 200 pld Nem szorgalmazás	70 „
100 „ 400 „ Kézbesítési ív	70 „
100 „ 200 „ Igény felhívás	70 „
100 „ Végrehajtási jegyzőkönyv	70 „
100 „ 200 pld Értesítvény haszonbérletről	70 „
100 „ 200 „ Értesítvény	70 „
stb., stb., stb.	

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

Irodai papírok

Kilog.	Nagyság	rendkívüli olcsó árban kaphatók:	
		100 ív	500 ív
		kr.	ft.
7/10	Finom simított fogalmazó papír, középerős	34+42	24 1.20
7/12	Finom simított fogalmazó papír, erős	34+42	29 1.44
8/10	Finom kék simított fogalmazó papír, középerős	34+42	31 1.55
8/12	Finom kék simított fogalmazó papír, erős	34+42	40 2.—
9/10	Finom simított fehér irodai papír, középerős	34+42	40 2.—
9/12	Finom simított fehér irodai papír, erős	34+42	48 2.40
10/14	Finom simított fehér irodai papír, igen erős	34+42	56 2.80
10/16	Finom simított fehér irodai papír, vastag	34+42	68 3.40
10/16	Legfinomabb fehér minster-papír	34+42	90 4.50
stb., stb., stb.			

Ezenkívül minden más alakú és minőségű papírok hasonló olcsó árak mellett kaphatók

levélpapírok:

Koczkázott, egyvonalas és sima

a következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

		1000 pld.	
könnyű levélpapír czégnomással	1/2 ives	3	frt — kr
erősebb „	„ „	3	„ 50 „
erős finom „	„ „	4	„ 50 „
erős oktáv „	1/4 „	4	„ 50 „
merített „	1/2 „	5	„ 50 „
merített erős levélpapír	„ „	6	„ — „
könnyű sima fehér levélpapír czégnomással	1/2 ives	4	„ — „
erősebb sima fehér levélpapír czégnomással	fél ives	4	„ 50 „
erős sima fehér levélpapír czégnomással	fél ives	5	„ — „
igen erős sima fehér levélpapír czégnomással	fél ives	5	„ 50 „

Körleveleket, számlákat és minden egyéb kereskedelmi és magán nyomtatványokat hasonló olcsó árak mellett szállítunk.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.

„ISTVÁN“ GÖZMALOM LISZT
gyártmányainak raktára.

ÚJ CZÉG.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Rosenthál Dániel urnak régen fennállott

fűszer- és liszt üzletét

átvettük s azt

ROSENTHÁL DÁNIEL és FIAI

törvényszékiileg bejegyzett czégünk alatt fogjuk tovább folytatni.

FÜSZER-, LISZT-, CSEMEGE-

és gyarmatáru üzletünket tetemesen megnagyobbítottuk s a kor kívánalmainak megfelelőleg úgy rendeztük be, hogy

nagyban és kicsinyben mindenkor **a legmérsékeltebb árszámítás** mellett szolgálhassunk. Főbb czikkeink:

Czukor, Kávé, Rizs, Petroleum,

császárolaj, thea, rum, thea-sütemény, francia és magyar Cognac, pezsgő, pecsenye és asztali borok, valamint

minden fűszerárut

csakis elsőrendű czégektől szerezzük be, és tartjuk folyton friss minőségben raktáron.

A n. é. közönségnek a régi czég iránt tanusított pártfogását kérjük az új czégre átruházni azon i éretünk ellenében, — hogy m. t. vevőink megelégedését úgy ár, mint az áru tekintetében kiérdemelni fögyekezettünk leend.

Tisztelettel

Rosenthál Dániel és Fiai,

Kenyérpiacz- és Csapó-utca sarkán.

Naponta friss élesztő.

Pitlélt és kétszeres kenyérliszt P.-Ladányi malmomból.

Folyton friss töltésű ásványvíz.